

59^e jaargang nr. 4

April

Stawel op

In dit Orgaan:

- Twentse Landdag 2025 gaat niet door
- Jaarverslag
- Nieuwe impuls voor landschap en biodiversiteit in Enschede
- Buurtkring nieuwe machines te huur
- Plattelandmakers van de toekomst gezocht
- Twents in et vuurtgezet oonderwies
- Terugblik bijeenkomst stikstofproblematiek
- Jaarplanning activiteit buitengebied Enschede

Fraukje Roeleveld

06-28439956

Gerrit Meutstege

06-51372588

Voor info over de erfcoaches:

www.erfcoachoverijssel.nl

TWENTSE LANDDAG 2025 GAAT NIET DOOR

Met pijn in het hart moeten we mededelen dat de Twentse Landdag dit jaar niet doorgaat. Helaas zijn de benodigde financiële middelen uitgebleven en is de aangevraagde subsidie in het kader van Enschede 700 niet toegekend. Daarnaast is het binnen het bestuur van Wageler Samen op dit moment lastig om voldoende tijd vrij te maken voor de organisatie van een evenement van deze omvang.

We hopen op jullie begrip. Mogelijk stellen we de Twentse Landdag een jaar uit, in de hoop op betere omstandigheden in 2026.

JAARVERSLAG

Benieuwd wat STAWEL in 2024 voor het buitengebied van Enschede heeft betekend? Bekijk [hier](#) ons jaarverslag van 2024.

Afgelopen jaar is er weer veel werk verzet in het buitengebied van Enschede. Stawel heeft veel activiteiten kunnen continueren of nieuw opgepakt. Net als in voorgaande jaren heeft STAWEL zich in 2024 sterk gemaakt voor de Uitvoeringsagenda Landelijk Gebied. Het uitvoerende team van STAWEL bestaat uit Fraukje Roeleveld en Gerrit Meutstege. Samen zijn ze niet alleen aan de slag met de werkzaamheden van STAWEL maar geven zij ook uitvoering aan het werkplan van de Brede Coalitie (gemeente, Landschapsfonds, Landschap Overijssel, LTO en Stawel). En in het kader van het Natuur- en Landschapsplan pakken zij uitvoerende taken op voor het Landschapsfonds Enschede. Tot slot geeft Gerrit Meutstege namens STAWEL sinds 2019 invulling aan het provinciale project Toekomstgerichte Erven waar de functie erfcoach aan is verbonden. Kortom de 4 pijlers zorgen dat Stawel met haar brugfunctie als een spin in het web is verbonden aan verschillende lokale samenwerkingen.

Vier pijlers werkzaamheden STAWEL:

1. STAWEL
2. Erfcoach
3. Brede Coalitie
4. Landschapsfonds Enschede

NIEUWE IMPULS VOOR LANDSCHAP EN BIODIVERSITEIT IN ENSCHEDE

In 2025 krijgt het landschap in en rond Enschede opnieuw een stevige kwaliteitsimpuls. Dankzij een gemeentelijke subsidie kunnen diverse projecten worden uitgevoerd die bijdragen aan natuurbehoud, vergroening van het buitengebied en het versterken van de biodiversiteit. De subsidie is toegekend aan het Landschapsfonds Enschede dat zich inzet voor een vitaal en aantrekkelijk buitengebied. Voor de uitvoering werkt het Landschapsfonds Enschede nauw samen met STAWEL. De projecten sluiten aan op de Visie Landelijk Gebied en het Natuur- en Landschapsplan van de gemeente Enschede, en richten zich op vier kernactiviteiten:

Behoud en beheer van landschapselementen

Houtwallen, houtsingels en boomrijen zijn beeldbepalend voor het Twentse landschap. In 2025 worden grondeigenaren ondersteund bij het behoud en beheer van deze elementen. Dat gebeurt via langjarige beheerovereenkomsten en praktische werkplannen, opgesteld met begeleiding van onder andere het Landschapsfonds Enschede. Door samen te werken met eigenaren wordt duurzaam onderhoud geborgd.

Aanplant van bomen in Enschede

Als bijdrage aan de ambitie om meer bomen in de stad en het buitengebied te planten, is er ook dit jaar weer geld beschikbaar om honderden bomen en stuks bosplantsoen aan te planten. Grondeigenaren kunnen gebruik maken van deze regeling. Dat biedt ze ondersteuning bij het realiseren van houtwallen, singels, boomrijen, bosjes of solitaire bomen, die passend zijn in de omgeving en aansluiten op bestaande landschapsstructuren.

Vergroening van erven

Met de regeling "Twentse erven" kunnen ook dit najaar weer erven in het buitengebied opnieuw worden ingericht met streekeigen beplanting. Deze regeling zorgt voor een mooier en natuurlijker erf en draagt ook bij aan de biodiversiteit en het landschappelijk karakter van het buitengebied. De regeling is bedoeld voor alle erven in het buitengebied, zowel particuliere eigenaren als ondernemers. Er wordt door een deskundige samen met de erfeigenaar een plan opgesteld en de uitvoering daarvan vindt plaats in de wintermaanden.

Kruidenrijke randen voor biodiversiteit

We bieden deze regeling inmiddels al een viertal jaren aan en de belangstelling daarvoor groeit gestaag. Langs akkers en weilanden wordt dit jaar al meer dan 23 kilometer kruidenrijke randen van 3 of 6 meter breed ingezaaid. Inzaaien van éénjarige randen vindt op dit moment plaats en in het najaar zaaien we randen in met een meerjarig mengsel. Deze bloemrijke zones trekken insecten, vogels en andere dieren aan, en vormen een belangrijk onderdeel van ecologische verbindingzones.

Samenwerken aan een groen buitengebied

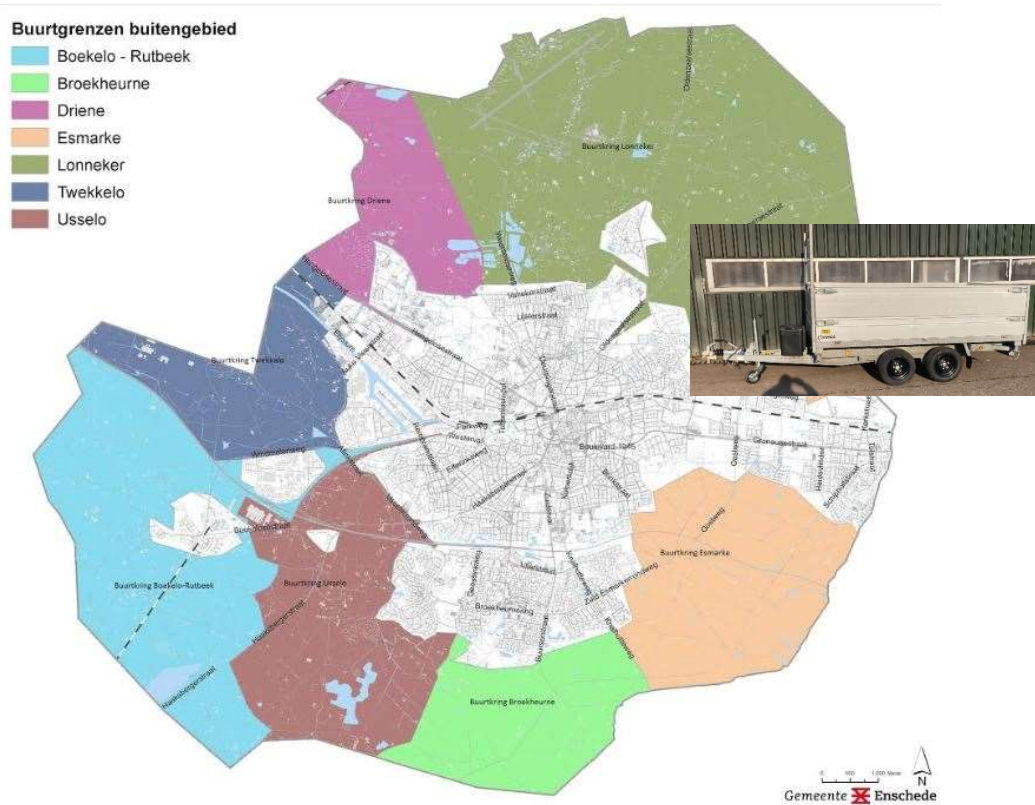
Deze projecten geven een belangrijke impuls aan een vitaal, groen en toekomstbestendig buitengebied in Enschede. Het Landschapsfonds Enschede speelt een centrale rol in de uitvoering en coördinatie van deze projecten. Om het tot een succes te maken hebben we grondeigenaren nodig die er mee aan de slag willen. Voor meer informatie; kijk op de website van Landschapsfonds Enschede of neem contact op met Fraukje Roeleveld of Gerrit Meutstege. Dat kan telefonisch of via mail.

BUURTKRING NIEUWE MACHINES TE HUUR

De buurtkringen in Enschede en STAWEL zijn met elkaar verweven. Vroeger waren het de boeren die zich verenigden in buurtkringen. Het oorspronkelijke doel was om gezamenlijke landbouwmachines aan te schaffen en te gebruiken. En dat gebeurt nog steeds! Inmiddels hebben de buurtkringen ook bredere doelstellingen, zoals het bevorderen van Noaberschap. Wist je dat sommige ook werktuigen en/of machines voor tuinonderhoud hebben die je tegen een kleine vergoeding kunt lenen?

Zo heeft Buurtkring Esmarke het aanbod aan machines uitgebreid met een elektrische stokzaag en een kiep aanhanger. Op onze site vindt je nog meer machines met de tarieven en contactpersonen:

<https://stawel.nl/buurtkringen/werktuigen/>

PLATTELANDMAKERS VAN DE TOEKOMST GEZOCHT!

Ken of ben jij een ondernemer met vernieuwende ideeën voor het platteland van Overijssel? Dan willen we een bijzonder leertraject onder de aandacht brengen: **Plattelandmakers van de Toekomst!**

Dit traject is speciaal voor ondernemers die niet alleen economisch, maar ook sociaal en ecologisch impact willen maken. Denk aan pioniers in natuurinclusieve landbouw, vernieuwende combinaties van wonen, werken en recreatie, of innovatieve verdienmodellen en samenwerkingsvormen. Of het nu gaat om het uitwerken van een nieuw idee, het innoveren van een bestaande onderneming of het starten van een extra tak—dit traject biedt de juiste begeleiding.

Wat maakt dit traject uniek?

- ✓ Begeleiding van idee tot concreet businessplan
- ✓ Samenwerking met 12 andere ondernemers met dezelfde ambitie
- ✓ Een eigen leerteam van relevante stakeholders die meedenken en bijdragen (zoals financiers, beleidsmakers, ketenpartners)

Wil je zelf meer weten of ken je ondernemers voor wie dit interessant kan zijn? Bezoek dan [Word een Plattelandmaker van de Toekomst! – De Nieuwe Boerenfamilie](#) of neem contact op met ons:

- Heleen Lansink (h.lansink-marissen@overijssel.nl)
- Eva Smeele (e.smeele@overijssel.nl)

TWENTS IN ET VUURTGEZAT OONDERWIES

D'r stun 'n mooi verhaal in' Baans dat ze bie et Twickel College in Hengel geern gangs wilt goan met et geven van lessen in et Twents. Nee, nich zomear ne lesriege Twents, mar Twents as 'n officieel examenvak. In de loop der joaren bunt der meedere lesrieges maakt dee der almoal wal bie duur könt, niks mis met. Good ok dat Herman Finkers der zich noe ok wier met bemeuit, dat gef et ok meer anzeen, benaamd van leu dee der aans niks van wilt wetten.

Ze pakt et doar bie et Twickel College ok dreks good an, 't möt 'n examenvak worden, dan he'j netuurlijk ok ne vaste spelling en grammatica neudig, doar köj dan nich umhen. Et beukske 'Twents, Spelling en Grammatica, hoo schrief iej dat...' is trouwens in 2008 a maakt en oetgeven duur de Oetgeveriej Twentse Welle. Et museum Twentse Welle is in datzölfde joar ontstoan oet de fusie van et Van Deinse Instituut, et textielmuseum Jannink en et Natuurhistorisch museum. En Harry Nijhuis worden doar as Streektaalconsulent beneumd.

'n Groot antal bekeande Tukkers, zoas Thea Kroese, Hennie Beerlage, Herman Finkers, Bert Groothengel, Hans Hetterschijt, André Hottenhuis, Theo Kamphuis, Gerrit Kraa, Harry Morshuis, Harry Nijhuis, Henk Swennenhuis en Gerard Vaanholt hebt dat beukske 'Twents, hoo schrief iej dat' tehope maakt. Ok Goaitsen van der Vliet hef der an metwearkt.

Twentse Welle het rechtervoort 'de Museumfebriek' en doar bunt ok aait nog vriejwilligers gangs um de neudige oondersteuning te geven as 't um Twents geet. In de ofgelopen moand meert was doar völ andach vuur de modersproak en tröf iej der ok Twentse teksten an. Belangstelling vuur 't Twents is der wier volop en dat köj ok kweekn met kotte cursussen en makkelijke teksten, mooie Twentse oetdrukkingen, leuke kwizzen, vuurbeelden van Twentismen en goa zo mear verdan. Twents köj nog aait leern, leas vuural verhalen en gedichten dee in et Twents bunt schreven, hardop. En der met verdan bliieven goan!

Biej dee kotte cursussen zoas 'snoeven an 't Twents' tröf ik vuural leu an dee 't good konnen verstaan, want eare oalders harren aait Twents met mekaa kuierd, mar zee mochen tooder-tied gin Twents meer doon, dan zollen der meender goeie kaansen wean op de goeie baan. Dat dee leu as keender in hoes gin Twents mochen proaten was achterof heel dom en ok nich neudig wes. A'j noagoat da'j oe met Nederlands allenig in Nederland België en de abc eilanden könt redden. Met et Twents köj van Groningen, Drenthe, Flevoland, 'n Achterhook, tot an Oost- Veluwe terech. En, nich te vergetten 'n heel groot deel van Duutslaand tot an de Poolse greans en in et zuuden van Skandinavië an too.

Dus jonge Tukkers, doot Twents tehoop en met de keender vanof de weeg, dan is et invoeren van et Twents as examenvak in ieder geval nich vuur niks!

Leida van 'n Danngoarn

TERUGBLIK BIJeenkomst STIKSTOFPROBLEMATIEK

Op maandag 7 april organiseerde Pakhuis Oost een goedbezochte bijeenkomst over de stand van zaken rondom stikstof. STAWEL-voorzitter Gerrit Jan van der Veen leidde het gesprek tussen Maurits von Martels (gedeputeerde Landbouw en natuur Overijssel. BBB) en Thom van Campen (Tweede kamerlid en lid van de vaste commissie “Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur” – VVD)

Beide overheden (rijk en provincie) zijn op het stikstof dossier natuurlijk sterk met elkaar verbonden.

Von Martels

Von Martels opende het gesprek en deelde zijn ongeduld over het uitblijven van oplossingen voor PAS melders, die al sinds 2019 in onzekerheid verkeren. De situatie is bemoeilijkt door het wegvallen van mogelijkheden tot intern en extern salderen. Hij zit met smart te wachten op de aanbevelingen van commissie Schoof.

Volgens Von Martels wordt er breed ingezet op zowel ammoniak vanuit de landbouw als stikstofoxiden uit industrie en verkeer. Hij is optimistisch: hij gelooft dat er realistische oplossingen mogelijk zijn die échte verandering teweegbrengen. Tegelijk wijst hij op de uitdagingen van provinciaal beleid: het PPLG-traject (Provinciaal Programma Landelijk Gebied) kent wisselende voortgang, wat lastig inspelen is voor de provincie.

Overijssel telt 24 Natura 2000-gebieden – alleen Limburg heeft er ook zoveel – wat de uitdaging groot maakt. Zijn hoop: dat “het stikstofslot” eraf gaat, natuur wordt versterkt én landbouw toekomstperspectief krijgt.

Van Campen

Thom van Campen ging vervolgens dieper in op de geschiedenis en problematiek van de PAS-melders. Hij benadrukte dat reductie van stikstof ook via voer- en stalmaatregelen en vrijwillige stoppers kan worden bereikt, zodat er ruimte ontstaat voor nieuwe initiatieven.

Van Campen ziet veel potentie in de gebiedsgerichte aanpakken, die volgens hem het hoogste niveau van participatie kennen: co-creatie (zoals in de Broekheurne). Daarbij wordt samen met bewoners en ondernemers in het gebied gezocht naar passende oplossingen. Hij pleit voor langdurig en stabiel beleid dat Nederland uit de juridische gevarenczone haalt. Zijn streven: dat de overheid zich uiteindelijk kan terugtrekken van het erf en boeren weer zelfstandig aan het roer komen te staan.

Inbreng Broekheurne

Erik Back, gebiedsregisseur in het gebiedsproces Broekheurne, gaf een presentatie waarin hij liet zien dat een daling van het aantal dieren slechts beperkte invloed heeft op stikstofdepositie volgens de Aerius berekening. Ammoniak slaat doorgaans binnen 500 meter neer en verdwijnt daarna in de achtergronddepositie. Echter is niks doen ook geen optie.

Zijn oproep: laat beleid meer ruimte bieden, en leg niet alles tot in detail vast in regels.

Von Martels erkende het belang van vertrouwen in de kracht van het gebied, maar waarschuwde dat zonder een goede juridische basis milieugroeperingen gaten in beleid kunnen schieten.

Vragen en dialoog

Na afloop volgde een levendige discussie, waarbij het publiek volop de gelegenheid kreeg om vragen te stellen aan beide sprekers.

JAARPLANNING ACTIVITEIT BUITENGEBIED ENSCHEDE

In het buitengebied van Enschede wordt door het hele jaar door van alles georganiseerd. Van sfeervolle dorpsfeesten en sportieve evenementen tot open dagen op boerderijen en historische molendagen: er is altijd iets te beleven.

🌸 Voorjaar – Mei

- 10 mei – *Nationale Molendag (Lonneker Molen, Wissink Molen)*

☀️ Zomer – Juni & Juli

- 14 juni – *Landelijke open dag zorgboerderijen (Viermarken, Herenboeren Usseler Es)*
- 26 t/m 29 juni – *Popfeesten Usselo (Zomerfeest)*

- 28 juni – *Hillbilly Veldfeest Lonneker*
 - Juli – *Rondleidingen op melkveebedrijven in zomervakantie*
-

Najaar – Augustus t/m Oktober

- 13 & 14 september – *Open Monumentendag*
 - September – *Mais hakselen in Usselo*
 - 4 t/m 11 oktober – *Week van Ons Eten – Proef het Platteland*
 - 9 t/m 12 oktober – *Military Boekelo*
 - Oktober – *Floddercross & Oude voertuigendag Boekelo*
-

Winter – November & December

- December – *Carbid schieten*

*Mis je nog activiteiten? Geef dit dan door.